

Valtakunnansyyttäjä

15.10.2024

Dnro SY/2883/2024

Hallintovaliokunta
hav@eduskunta.fi

Syyttäjälaitoksen lausunto

Hallintovaliokunta / U 69/2022 vp / Lausuntopyyntö

Syyttäjälaitos kannattaa ehdotuksen oikeusperustaa, jolla yhdenmukaistetaan sisämarkkinoiden palvelujentarjoajille asetettuja vaatimuksia, jottei eriävää kansallista lainsäädäntöä syntyisi. Eriävä lainsäädäntö saattaisi mahdollistaa palveluntuottajien toiminnan yhteisten sisämarkkinatavoitteiden vastaisesti jollain alueella esimerkiksi merkittävän taloudellisen hyödyn tavoittelun tilanteessa.

Ehdotuksessa esitetty EU-keskus tulee todennäköisesti helpottamaan lainvalvontaviranomaisten työtä, koska väärin positiivisten ilmoitusten määrä vähenee ja oletettavasti lainvalvontaviranomaisille tehdyt ilmoitukset ovat myös laadukkaampia ammattitaitoisempien toimijoiden toimesta.

Kansallisella tasolla on huomioitava jo tässä vaiheessa moniulotteiset taloudelliset vaikutukset. Todennäköistä on, että EU-keskus pystyy tuottamaan lainvalvontaviranomaisille enemmän ilmoituksia, kuin he ovat pystyneet paljastavalla tutkinnalla ja kolmannen sektorin toimijoiden avulla saamaan esiin. Syyttäjälaitoksen kannalta kyse ei ole ainoastaan siitä, että CSAM-materiaalin hallussapitoa ja levittämistä koskevien rikosasioiden määrä lisääntyy. Materiaalissa on kyse myös tosiasiallisesta lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä tai kajoamista koskevasta rikosasiasta, joka on tutkittava, syytettävä sekä tuomittava. Näin silloin kun CSAM-materiaalissa kuvattu lapsi pystytään identifioimaan. Usein kansainvälisissä, ammattimaisesti toimivissa hyväksikäyttömateriaalin tuottamisyhteisöissä

rikoskokonaisuudet ovat todennäköisesti suurempia, käsittäen enemmän asianomistajia. Asianomistajat ovat todennäköisesti myös eri maista, joka aiheuttaa tarpeen tulkkaukselle ja asiakirjojen käännättämiselle. Myös tuomioistuinkäsittelyt tarvitsevat enemmän aikaa, mikäli tarpeen on kuulla useita asianomistajia ja / tai käyttää tulkkausta. Kyseeseen saattaa tulla lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö tai kajoaminen niinkin, että tekijä pakottaa lapsen katsomaan materiaalia itsestään ja osapuolet saadaan identifioitua.

Kun puhutaan ammattimaisesta CSAM-materiaalin tuottamisesta, on huomioitava myös rikoshyödyn poisottamiseen liittyvät kysymykset, toimiminen osana järjestäytynyttä rikollisryhmää koventamisperusteena, oikeushenkilön rangaistusvastuu ja mahdollinen liiketoimintakielto. Hyvin hoidettuina tämänkaltainen rikollisuus vaatii paitsi osaavaa esitutkintaa myös syyttäjän panostusta myös esitutkintayhteistyöhön.

Kansallisen viranomaisen oikeus antaa poistamismääräyksiä edellyttäneen tarkempaa sääntelytarpeen arviointia myös sen osalta, kuinka poistamismääräyksen rikkomiseen suhtaudutaan ja tulisiko se sanktoida omana rikoksenaan vai esimerkiksi kumuloituvina hallinnollisina seurauksina kuten uhkasakkoina tai toimintakieltoina.

Digipalvelujen tarjoajien toiminnan arvioiti tahallisenä tai tuottamuksellisena rikoksena on myös huomioitava.

Automaattisen kuvantunnistuksen mahdollisuudet tulee myös huomioida mahdollisimman tehokkaasti, paitsi, jotta rikosvastuu materiaalin hallussapidosta ja levittämisestä tulee tosiasiallisesti toteutetuksi, myös siksi, että hyväksikäytön uhrit on mahdollista tunnistaa CSAM-materiaalista ja heillä on mahdollisuus saada oikeusturvaa.

Muilta osin Syyttäjälaitos yhtyy valtioneuvoston näkemyksiin.

Valtakunnansyyttäjä

15.10.2024

Dnro SY/2883/2024

Heidi Savurinne

valtionsyyttäjä

Yhteystiedot

Syyttäjälaitos, valtakunnansyyttäjän toimisto

Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Puhelin 029 56 20800, faksi 029 56 20888

valtakunnansyyttaja.syyttaja@oikeus.fi

